

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 12. oktobra 1935.

Štev. 103.

Vzroki nezadovoljstva so vedno isti

Ce analiziramo kmetjsko vprašanje, ki je naše najtežje politično vprašanje, do zadnjega razloga, potem vidimo, da je to vprašanje v bistvu odpor proti nepravilnostim, ki se gode v naši upravi. In če bi enako dosledno analizirali slovensko vprašanje, ali pa vprašanje Primorja ali Južne Srbije, bi morali vedno konstatirati isto, da je pač vzrok nezadovoljstva v odporu proti raznim upravnim napakam. Ta analiza torej dokazuje, da Jugoslavija sploh ne preživlja nobene politične krize v pravem pomenu besede, temveč le krizo svoje uprave, ki ni dorela problemom moderne države in ki se večinoma niti ne trudi, da bi tem problemom dorela. Da je ta analiza res pravilna, dokazuje druga in že ponovno dokazana izkušnja. Kadarkoli so tuji listi v času ostnih napetosti v jugoslovanski politiki napovedovali katastrofo ali tudi samo nevarne posledice te napetosti, so vedno in dosledno propadle njih prorokbe. Kajti vsa ta politična napetost je le na površini, v jedru pa je vzrok vsega nezadovoljstva v upravnih napakah.

Čeprav pa so bile te napake že sto in stokrat konstatirane, trajajo vendarle še naprej in človek bi že moral misliti, da ni sile, ki bi jih odpravila. To mnenje bi bilo tem bolj upravičeno, ker vendar vidimo, da ne izginejo te napake niti takrat, kadar pri nas vlada stranka, ki je v opoziciji brezobzirno odkrivala in grajala te napake. Zelo zgrešeno pa bi bilo mnenje, kakor da bi se stranke, ki so prišle na vlado, izneverile svojem programu in svojem prejšnjemu stališču, temveč res je le to, da so se te upravne napake že tako globoko zagrizle v vse naše javno in upravno življenje, da so celo vlade proti njim brez moči.

Tako vidimo, da govore vse stranke, kadar so v opoziciji do pičice isto, kakor one stranke, ki so prišle pred ali za njimi v opozicijo, pa naj so njih načelna nasprotstva še tako velika. Spricho velikega nezadovoljstva nad temi upravnimi napakami utihnejo celo najmočnejša nasprotstva, ker pač vsak dan opažene in vedno znova konstatirane upravne napake potisnejo vsa druga vprašanja v ozadje.

Nekatere teh napak so se že tako udomačile, da so postale kar zahteva. Ljudje so po vseh silnih bojih proti tem napakam izprevideli, da je vsak boj proti njim brez uspeha. Mnogi so doživeli celo težke denarne izgube, ker so mislili, da je vendarle mogoč uspešen boj proti tem očitnim napakam, ki so dostikrat tudi čisto navadne nezakonitosti. In kjer je prepričanje brezupnosti boja proti tem nepravilnostim zavladalo, tam je tudi naša notranjepolitična kriza prikipela do viška. Pogoj ozdravljenja našega političnega življenja je zato v odpravi teh napak v boju proti vsem onim, ki so krivi teh napak in ki imajo od njih svoj bogati in neusahljivi dobiček.

In če podrobneje pogledamo tem napakam v obraz, potem tudi kmalu vidimo prave krivice teh napak. Če so bili poštini upravi predloženi umetniško dovršeni osnutki novih poštinih znamk, a se je ona odločila za očividno slabše, potem ni težko ugotoviti, kje je vzrok te slabe izbire. Če je brezuspešen boj proti monopolu šolskih zvezkov, ki so sedaj dražji in slabši od prejšnjih, potem je tudi v tej zadevi razlog na dlani. Če ostajajo pritožbe domačih tiskarjev proti nabavi blaga v tujini dosledno brezuspešne, potem je v dragih potovanjih komisij v tujino ključ, zakaj se še nadalje nakupuje na škodo našemu gospodarstvu blago v tujini. In takšnih in podobnih razlogov vidimo povsod in na kupe. Zaradi osebnih interesov nekaterih se venomer ponavljajo stare napake in se daje vedno nova hrana nezadovoljstvu ljudi. Vse problem Jugoslavije je le v tem, kako izločiti te osebne interese nekaterih zasebnikov, ki

se sicer nikjer javno ne vidijo, ki pa so dejansko naši pravi gospodarji.

Koncentričen nastop vseh strank in vse javnosti bi bil potreben proti tem ljudem, ker ti so glavni in edini krivci vse naše gospodarske stiske in vseh naših političnih bojev. Drugo vprašanje pa je seveda, če je

Težkoče in potrebe ljubljanske trgovine

Iz seje uprave Združenja ljubljanskih trgovcev

Ker zaradi poletnih počitnic ni bilo seje, je podal predsednik Soss na zadnji seji uprave združenja, ki je bila v torek zvečer, daljše poslovno poročilo, v katerem se je dotaknil vseh aktualnih vprašanj naše trgovine in našega gospodarstva.

Predvsem se je uvodoma spominjal umrlih članov in zaslužnih gospodarstvenikov delavcev, gospe Perdanove, dolgoletnega predsednika Zveze industrijev Dragotina Hribarja in trgovca Staneta Seuniga. Rodbinam vseh je izreklo Združenje svoje sožalje. Nadalje je naznanil, da je združenje čestitalo puškarju Sevciku k njegovi 25letnici.

Nato je predsednik Soss podrobno poročal o konferenci gospodarskih zbornic v Ljubljani ter o obnem zboru Zveze trgovskih združenj v Ljubljani. Omenil je nadalje ustanovitev Zveze pomožniških zborov, ki naj še poglobi dobre odnose med trgovci in pomočniki. V ta namen je tudi uprava dala Društvu aranžerjev brezplačno primerne prostore za arhiv in za predavanja. Enako je uprava odstopila Družbi sv. Cirila in Metoda brezplačno prostore za njeno slavnostno zborovanje ob 50letnici društva. Združenje se je udeležilo deputacije gospodarstvenikov, ki je čestitala novemu banu dr. Natlačenu k imenovanju ter mu izrekla želje ljubljanskega trgovstva.

V svojem poročilu o splošnem stanju našega gospodarstva se je predsednik dotaknil ukrepov finančnega ministra ter v zvezi s tem grajal, da so bili naknadni krediti za Dravsko banovino odmerjeni prepičlo. Trgovina, ki po statistiki zbornice stalno nazaduje, trpi zlasti zaradi zastoj v poslovanju denarnih zavodov. Za sestanek zastopnikov Narodne banke z zastopniki ljubljanskih denarnih zavodov se je zato trgovstvo živo zanimalo, a je dobilo le kratko poročilo. Ljubljansko trgovstvo se docela strinja z resolucijo ljubljanske konference zbornic glede novega hranilniškega zakona ter omogočenja normalnega poslovanja denarnih zavodov.

Nova uredba o kmečki zaščiti ni izločila blagovnih kreditov trgovcev iz zaščite, kar pomeni zlasti za podeželske trgovce hud udarec. Tudi sicer ni prinesla nova uredba onega zboljšanja, ki so ga pričakovali gospodarski krogi.

Iskreno pa se je zahvalil predsednik Soss vsem članom davčnega odbora za njih vestno in požrtvovalno delo v davčnem odboru.

Končno je sporočil, da je odstopil načelnik sekcije trgovcev s kurivom g. Dominik Čebin in odločil tudi namestništvo v upravi združenja. Uprava je z obžalovanjem sprejela to vest ter je sklenila, da izreče g. Čebinu za njegovo res vsestransko in intenzivno delo za napredek ljubljanskega trgovstva najiskrenejšo zahvalo.

Uprava je nato prešla na razpravo o organizaciji socialnega zavarovanja trgovstva. V ta namen je izvolila uprava poseben odsek, kteremu načeljuje podpredsednik združenja g. Albin Smrkolj. Odbor more pritegniti v odsek tudi člane izven uprave, ki se zanimajo za to vprašanje.

Daljša debata se je razvila glede mestnih uvoznih in trošarin. Predsednik je poročal o vseh izvršenih številnih intervencijah in sestankih, na katerih se je končno vendarle moglo prepričati o odločilni činitelji, da bi vsako povišanje uvoznih povzročilo, da bi zlasti večja podjetja premeštila svoja skladišča izven območja ljub-

danes takšen koncentričen nastop mogoč. Vendar pa je tako zelo potreben, da se mora začeti o njem razpravljati, ker usoda vseh nas je odvisna od tega, da se že enkrat rešimo teh sicer skritih, a tem bolj vplivnih ljudi in njihovih prijateljev in zaščitnikov.

ljanske občine, ker bi sicer ne mogla konkurirati s podjetji iz drugih krajev.

Po zelo izčrpi in informativni debati o redukciji plač državnih in samoupravnih nameštencev je uprava sklenila, da bo predložila posebno spomenico vladi o težkih posledicah teh redukcij.

Ker se zaradi zastoj gospodarskih poslov in zmanjšane prometa viša odstotek izdatkov za režijske stroške, je uprava sklenila, da mora odkloniti vsako povišanje sedanjih socialnih dajatev in zato tudi predlog OUZD o ustanovitvi novih postaj za rekonvalescentne delavce.

Ker se priredi istočasno z obrtniškim tednom v dneh od 1. do 8. decembra tudi modna revija, bo uprava sodelovala pri prireditvi obrtniškega tedna. Uprava bo

nadalje delala na to, da se istočasno z obrtniškim tednom priredi tudi tekstilni teden, kakor so predlagali nekateri trgovci.

Glede nove uredbe o volitvah v gospodarske zbornice je uprava sklenila, da bo sklicala poseben informacijski setanek članov združenja, kakor hitro bodo postale zbornične volitve aktualne.

Sklicani sestanek, na katerem naj bi se obravnavali predlogi g. Sedlarja, se zaradi prepiche udeležbe članov ni mogel vršiti in ga bo uprava sklicala še enkrat.

Nekateri ljubljanski trgovci so dobili od policijske uprave kazenske naloge, ker da so njih solnčne zavese v nasprotju s predpisi. Uprava je zato posredovala pri mestnem načelnstvu, da se imenuje posebna komisija, ki naj ugotovi, kakšni predpisi veljajo glede teh zaslonov in zavese. Ta komisija pa še vedno ni imenovana in trgovci se kaznujejo, ne da bi sploh mogli zvedeti, za te predpise. Uprava mora proti temu protestirati. Tudi zaradi izločbenih oken so bili kaznovani nekateri trgovci, ne da bi pred tem pojasnila policijska uprava, kdaj in v katerem času se smejo prirejati izločbeni okna. Tudi proti temu mora uprava protestirati.

(O nadaljnjem poteku seje poročamo prihodnjič.)

Današnja Rusija

Agrarna Rusija se je izpremenila v agrarno-industrijsko državo

Najrazličnejše vesti in najbolj nasprotna poročila krožijo o stanju v današnji Sovjetski Rusiji. Eno pa je nesporno, da postaja Sovjetska Rusija vedno močnejši faktor v mednarodni politiki in da je treba z njo vedno bolj računati. Zato mislimo, da bodo tudi naši bralci zadovoljni, če objavimo članek, ki ga je o današnji Rusiji objavil »Prager Tagblatt« in ki se glasi:

»Ironija usode v svetovni zgodovini je hotela, da se nehajo tradicionalne težave sovjetske unije baš v trenutku, ko začenja jo te težave pritiskati Nemčijo, najbolj ostrega nasprotnika sovjetrov. Dočim razpravljajo v Berlinu o uvedbi kart za maso, odpravlja sovjetska država kartni sistem. Leta dolgo so bile valute v Sovjetski Rusiji (zaradi težke nabave) svetišče. Danes pa je sovjetska unija s približno 100 milijonov zlatih rubljev visokim presežkom v zunanji trgovini ter letno proizvodnjo zlata v vrednosti 130 milijonov zlatih rubljev finančno ena najbolj svobodnih držav. — Odprava kart pomeni za prebivalstvo brez dvoma veliko olajšavo. Ker so bile obenem znižane cene za kruh in testenine za 10 do 30 odstotkov, je prebivalstvo tudi računsko dobro odrezalo.

Razredčeno stanje živine se je tudi znova napolnilo, dobave žita bodo letos najbrže končane že sredi oktobra — še leta 1931. so trajale do pozne spomladi —, da postaja priliv agrarnih proizvodov v mesta vedno večji. — S tem pa je rešeno osrednje notranje-politično vprašanje sovjetske države, katere armada še vedno sestoji v dveh tretjinah iz kmetov.

Se bolj očitni so uspehi na industrijskem polju. V času, ko je bilo zloženih 25 milijonov kmetijskih posestev v 250.000 kolektivnih gospodarstvih, se je industrijska sila dežele čisto izpremenila. Takrat 4,2 milijona ton sirovega železa, letos nad 12 milijonov, torej na drugem mestu na svetu, takrat 8 milijonov ton nafte, sedaj 24, takrat 25 milj. ton premoga, danes 95, takrat 250 lokomotiv, danes 1600, takrat 25.000 natovorjenih vagonov dnevno, danes 74.000. — Poleg tega čisto nova industrija avtov, traktorjev in letal. »Če bi bili v letu 1932. napadeni, potem bi mogli postati naš poljožaj kritičen. Sedaj se moremo boriti na dveh frontah hkrati.« Tako je opisal neki ruski general položaj ob priliki obiska češkoslovanskih manevrov. In neki pisatelj je pripomnil: »Takrat smo se prelevili iz kmetijske dežele v deželo kolektivov in

tvornic. Vse je bilo zmešano. Danes je levitev dokončana in oklep je trdnější kakor kdajkoli.«

Seveda imajo ljudje dostikrat tudi pretirane predstave o industrijski stopnji nove Rusije. Izračunano na glavo prebivalca je še vedno industrijska proizvodnja znatno pod srednje-evropskim stanjem. Toda drugačna je stvar v vojno-tehnični industriji. V proizvodnji železa prekaša n. pr. Rusija s proizvodnjo 65 kg na glavo Češkoslovaško z le 50—60 kg. Na vsak način: agrarna država se je izpremenila v agrarno-industrijsko državo.

Gospodarska konsolidacija je prinesla tudi politično: direktno in tajno volilno pravico (ki pa je menda le še bolj na papirju, op. ured.), vključitev preje samostojne GPU (državne policije, naslednice črvičajke) v narodni komisariat za notranje zadeve, strogo spoštovanje zakonov in brezobzirno kaznovanje vseh strankinih uradnikov, ki izdajajo na lastno pest »predpise« ter amnestija pregnanih kulakov (velikih kmetov).

Zunanje-politično pa treba zapisati te rezultate: vstop v Društvo narodov, odkrito priznanje potrebe sodelovanja z drugimi demokratičnimi državami v svrhu ohranitve miru. Na tem polju je dosegla Sovjetska unija največje uspehe. Oddelitev sovjetske vlade od 3. internacionale ji sicer nihče ne verjame. Pač pa verujejo vsi v njeno miroljubnost. V teku let se je dognalo, da se more vsaka država braniti proti njej neprijetnim idejam s propagando drugih idej ter z upravnimi in policijskimi ukrepi. Proti grozečim kanonom in tankom pa ne pomagata nobena propaganda in nobena uprava. Dejstvo, da dela Sovjetska Rusija brez ozira na svoj prejšnji velesile za mir, je utrdilo njen ugled in je zato v svetu narodov zaželen soigralec, pa čeprav je tudi Stalin član eksekutive tretje internacionale.

Esperanto

Del esperantskega društva v Ljubljani odpravi v sredo 18. oktobra t. l. ob 8. uri v šoli na Grabnu, Lj. Zoisova 5, v sobi št. 17 tečaj mednarodnega jezika esperanta za začetnike.

Pridite vsi, ki se resno zanimate za esperanto in prinesite s seboj papir in svinčnik, ker se bo s poukom takoj pričelo. Čas učnih ur in dnevi se bodo dočeli ob odprtju po želji tečajnikov.

Nova uredba o zaščiti kmeta

(Konec.)

Čl. 8. — Pogodba o obrestih za dolgo-ve, omenjene v členu 1. odst. 1. te uredbe je nična, če presegajo po njej dogovorjene obresti mero, določeno v čl. 3., 4. in 5. te uredbe. Višje obresti se ne smejo niti prisojati niti zavarovati niti z izvršbo izterjevati, pa naj bi bile obresti določene s kakršnikoli naslovom (izvršbo).

2. Kolikor se po kazenskem zakonu ne kaznuje strože, se kaznuje prestop v smislu kazenskega zakona z zaporom do 6 mesecev in denarno globo do 10.000 Din upnik, ki pobira višje obresti, kakor so določene s to uredbo. Kazensko postopanje se uvede na zahtevo oškodovane osebe.

Čl. 9. — 1. Prisilne izvršbe so dovoljene samo glede onih terjatev, za katere ni dolžnik zaščiten ali za katere je izgubil zaščito po tej uredbi.

Občinsko potrdilo, kdo je kmetovalec

2. Potrdilo o tem, če je kdo kmetovalec, izdajajo občinske oblasti (občinska uprava, mestno poglavarstvo). V potrdilu morajo biti navedene dejanske činjenice, iz katerih se more nedvoumno ugotoviti, da dolžnik izpolnjuje pogoje po odst. 1. člena 1. in čl. 2. V ta namen si mora pristojna občinska oblast priskrbeti od pristojne davčne uprave podatke o višini posameznih davčnih predpisov dolžnika. Občinska oblast mora izdati ta potrdilo v 14 dneh. Če občinska oblast tega ne stori, pozove sodišče na zahtevo dolžnika občino, da dostavi to potrdilo sodišču. Obrazec potrdila, predpisan s pravilnikom z dne 1. oktobra 1934 Br. 71.690—V, ostane v veljavi do izdajanja pravilnika po čl. 19. Vsaka zainteresirana oseba more zahtevati, da sodišče prouči izdano potrdilo in da ga razveljavi, če najde, da ne odgovarja dejanskemu stanju.

3. Pravnoveljavna potrdila, izdana na podlagi dosedanjih predpisov o zaščiti kmeta, ostanejo v veljavi, vendar pa imajo zainteresirane osebe pravico zahtevati, da se izpopolnijo v smislu predpisov odst. 2.

Čl. 10. — 1. Dolžnik je dolžan izdati na zahtevo upnika potrdilo, sposobno za zavarovanje upnikovih terjatev na dolžnikovem nepremičnem premoženju. Če dolžnik tej zahtevi ne ustreže, more upnik zahtevati to zavarovanje v nepravdnem postopku pri sodišču, ki je pristojno za kraj plačanja obveznosti.

2. Če dolžnik ne more dati zadostnega zavarovanja, more upnik to zahtevati od poroka, odnosno od solidarnega dolžnika.

3. Če dokaže dolžnik, odnosno porok ali solidarni dolžnik, da je upnik že dovolj zavarovan na nepremičninah dolžnika, mora sodišče odbiti upnikov predlog za zavarovanje. Prav tako odbije sodišče zahtevo upnika za zavarovanje na premoženju poroka ali solidarnega dolžnika, če ta dokaže, da more dati dolžnik upniku zadostno varnost.

Zaščita se ne nanaša

Čl. 11. — 1. Kot dolgov kmetovalec v smislu odst. 1. člena te uredbe se ne smatrajo: javne davščine in z zakonom predpisane pristojbine, **blagovni dolгови v vrednosti do 500 Din**, nastali po 20. oktobru 1931, v kolikor niso spremenjeni v mehične terjatve; dolgov, ki so kriti z zastavami, terjatve za vzdrževanje, terjatve za poljsko škodo, terjatve za plačilo dela oseb, zaposlenih v gospodinjstvu ali gospodarstvu dolžnika, zakupnine in najemnine, terjatve obrtnikov za izvršena obrtniška dela po 21. oktobru 1932. Pobotnice, obligacije in druga pismena potrdila, s katerimi se dokazuje obstoj in višina terjatev, ne dokazujejo istočasno, da je terjatev nastala iz nakupa blaga.

2. Kot dolgov kmetovalca se tudi ne smatrajo terjatve, ki izvirajo iz zapuščin. V primeru, da se mora del zapuščine dati v naravi ali izplačati v denarju, se denarna terjatev iz tega naslova ne smatra kot dolg kmetovalca samo tedaj, če dedič pristane na to, da se mora izplačati po vrednosti tega dela v času izplačila.

3. Kot dolgov, nastali pred 20. aprilom 1932 se smatrajo samo oni, ki so dejansko novi, ne pa tudi takšni, ki so nastali z novacijo starega dolga, kakor n. pr. z običajno prologancijo menic in podobno. V primeru prenosa premoženja ali dela premoženja zaščitenega kmetovalca na drugo osebo, uživa novi lastnik zaščito samo tedaj, če se je izvršil prenos na podlagi dedovanja.

Čl. 12. — Procesi o obstoju dolga kmetovalca, ki niso končani ali ne pravnoveljavno rešeni, ko stopi ta uredba v veljavo, se morejo nadaljevati pri pristojnih sodiščih. Predpise te uredbe bodo uporabljala sodišča v teh sporih samo v izvršnem postopku.

2. V procesih, izvršbah in zavarovanjih proti kmetovalcem zaradi dolgov v smislu te uredbe ima upnik v primerih, v katerih je obvezno zastopstvo po odvetnikih, pravico, da zahteva povračilo odvetnikovih stroškov od dolžnega kmetovalca, in sicer po tarifi, ki jo bo predpisal pravosodni minister, v primerih pa, kjer ni zastopstvo po odvetnikih obvezno, nima pravice upnik do povračila stroškov za odvetniški honorar.

Čl. 13. — Predpisi te uredbe se ne morejo uporabljati za terjatve **Narodne banke** kr. Jugoslavije, **Drž. hipotekarne banke** in **Priv. agrarne banke**. Od tega se izvzemajo terjatve onih ustanov, ki so nastale po reeskontu ali lombardu na podlagi menic zaščitenih kmetovalcev. Tem denarnim zavodom se prepušča, da v okviru svoje pristojnosti izdajo posebne sklepe glede olajšav za one dolžnike, na katere bi se nanašala sicer ta uredba.

Čl. 14. — Kmetovalci zaščiteni v smislu te uredbe se morejo poslužiti pobota po odst. 2., 3. in 4. člena 18. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov z dne 23. novembra 1934 do 80 odstotkov. Določba odst. 2. v čl. 18. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov se

Najnovejši

Telefonski imenik

za območje Dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani
oddaja po znižani ceni Din 12.— za komad
tiskarna Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23

ne uporabi, če poravna dolžnik svoj dolg s terjatvijo proti zavodu, kateremu je bila dana menica v reeskont ali kateremu je zastavljena.

Čl. 15. — Dolžnik-kmetovalec, ki je otužil ali obremenil svoje premoženje v nameri, da bi se uporabil po tej uredbi, izgubi pravico do zaščite po tej uredbi, razen tega pa ga zadenejo posledice zakona o pobijanju pravnih dejanj izven stečaja in kazenskega zakona. Prav tako izgubi pravico na zaščito tudi zasnovatelj ali pomagatelj, če sta kmetovalca v smislu te uredbe.

2. Dolžnik-kmetovalec ne more dobiti izredne plačilne olajšave po odst. 1. čl. 5 te uredbe, če je po uveljavljanju te uredbe namerno zmanjšal svoje premoženje, da je s tem povečal odstotek svoje zadolžitve na več ko 50 odstotkov vrednosti svojega premoženja.

Čl. 16. — Dolgovi za umrlega dolžnika se morejo izterjevati iz zapuščinskih mirijskih nepremičnin enako, kakor iz ostalih mulkovnih nepremičnin.

Čl. 17. — 1. Vsi posli po tej uredbi so oproščeni vseh taks. To pa ne velja za upnika, čigar terjatve bi bile odbite po odst. 6. čl. 5. te uredbe.

2. Za ureditev denarnih obvez po tej uredbi se izdajo posebne menične golice. Dokler se te ne izdajo, morejo dolžniki uporabljati menične golice s taksiranim kolkom, ki odgovarja polovici višine dolga, vendar pa mora biti na menici označeno, da je izdana po predpisih uredbe o zaščiti kmeta.

Čl. 18. — Terjativam upnikov na podlagi dolgov kmetovalcev, na katere se nanaša ta uredba, se priznava prvenstvena pravica na reeskont, odnosno lombard pri vseh državnih in privilegiranih denarnih zavodih po normalnih pogojih in v višini do 50 odstotkov njih terjatev.

Čl. 19. — Pooblašča se kmetijski mini-

BLASNIKOVA »VELIKA PRATIKA«
ZA LETO 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. BLASNIKA NASLED., LJUBLJANA, BREG 10 IN V VSEH VEČJIH TRGOVINAH. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za letom vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike »Poklon Modrih«.

ster, da v sporazumu s pravosodnim, finančnim in trgovinskim ministrom predpiše pravilnik za izvrševanje te uredbe. Poleg tega se pooblašča pravosodni minister, da v sporazumu z zainteresiranimi ministri avtentično tolmači predpise te uredbe.

Čl. 20. — Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah«. Istega dne prenehajo veljati vse uredbe o zaščiti kmeta izdane od 3. avgusta 1934 dalje. V veljavi pa ostajajo določbe čl. 16. uredbe o zaščiti kmeta z dne 22. novembra 1933 glede podaljšanja veljavnosti odst. 1. in odst. 2. in 4. § 4. in 5. zakona z dne 19. aprila 1932. Prav tako prenehajo veljati vsi drugi predpisi, ki nasprotujejo tej uredbi.

Cene so se dvignile

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeks cen na debelo za mesec september. V primeri s septembrom 1934 in avgustom 1935 dobimo naslednje gibanje indeksnih števil:

	sept. 1934	avg. 1935	sept. 1935
rastlinski proizvodi	61'2	67'6	78'1
živalski proizvodi	54'6	53'1	53'6
mineralni	78'6	80'0	80'4
industrijski	65'6	66'4	67'3
celotni indeks	63'2	64'8	67'8
izvozni predmeti	59'2	62'6	65'9
uvozni predmeti	67'9	68'9	69'4

Najbolj je narasla cena rastlinskih proizvodov, in sicer zaradi podražitve pšenice, koruze, fižola, suhih češpelj in krme. Tudi cena živini se je nekoliko popravila. Sicer pa so v dvigu cene za skoraj vse predmete.

Veliki I. jugoslovanski sadni sejem v Mariboru

prirade združene podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva in Kmetijske družbe mariborskega okrožja. Sejem, pri katerem bo sodelovalo nad 20 gospodarskih edinic mariborskega okrožja, bo od 25. do 28. oktobra v veliki verandi mariborske pivovarne »Union«, na Aleksandrovi cesti.

Ze sedaj je prijavljenih skoraj 3000 vzorcev, t. j. 5 vagonov najizbranejših pomoloških jabolčnih vrst, ki bodo vzorno vložene v normalne ameriške zaboje. Mnogo jih bo tudi v holandskih zabojih.

Na sadnem sejmu bodo pokazali združeni producenti najboljše, kar more naš kmetovalec pridelati na svoji grudi. S tem bo dana sadnim trgovcem najlepša prilika za nakup priznane najboljše štajerske jabolke, ki so letos zbog ugodne letine izredno lepo dozorela, so povsem zdrava in izredno trpežna.

Ker so cene jabolkam v Sloveniji primerne, je pričakovati živahne kupčije, posebno še, ker bo reprezentiralo izloženo sadje velike zaloge, ki jih žele prodati kmetovalci trgovcem brez posredovanja iz prve roke.

Za to prireditve je veliko zanimanje med trgovskimi krogi, saj bodo imeli lepo priliko spoznati naš odlični sadni pridelek in se seznaniti z realnostjo in poštenostjo našega kmeta — producenta.

V bodoče bodo enaki sadni sejmi vsako leto.

Na sadnem sejmu bo tudi razstava grozdja in pokušanje znanih in priznanih štajerskih vin.

Na to prireditve, ki bo prvenstvena v Jugoslaviji, opozarjamo zlasti trgovske kroge iz tu- in inozemstva in jo toplo priporočamo. Vabimo pa tudi vse interese in ljubitelje lepega sadja in jih zagotavljamo, da tako dovršene prireditve v tako velikem obsegu v Jugoslaviji še ni bilo.

Ker padejo trije dnevi sejma (26. do 28. oktobra) na soboto, nedeljo in ponedeljek, se bo vsak posetnik lahko poslužil polovične voznine.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 12. oktobra objavlja: Uredbo o zaščiti kmetov — Odločbo o sejskih pravicah v krškem okraju — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Politične vesti

Državni udar je bil izvršen na Grškem na zahtevo generalov, ki so prišli h Kondilisu ter zahtevali od njega, da sestavi novo vlado in proglasi monarhijo. Po krajšem posvetovanju je Kondilis ta nalogo sprejel, strmolglavil vlado Caldarisa ter sestavil novo vlado, ki je sestavljena iz pristašev ljudske stranke, skrajne desnice ter strank generala Metaksasa in Kondilisa. — Nova vlada je takoj ukinila republikanski režim ter uvedla monarhično ustavo iz l. 1911. Plebiscit o uvedbi monarhije se izvede 3. novembra, do tedaj ima pravice kraljevega namestnika general Kondilis. Obenem je vlada proglasila obsedno stanje. Vlada utemeljuje svoj korak z napetostjo zunanjega položaja.

Vesti o odstopu vlade Toševa, se vedno bolj zgoščujejo. Iz Sofije poročajo, da je bil v avdijenci pri kralju Borisu predsednik kapitanske lige general Zaimov, ki je izjavil kralju, da so vesti o zaroti polkovnika Velčeva neresnične, ker je bil Velčev pozvan od kapitanske lige, da se vrne iz tujine.

Turški zunanji minister, ki se je na poti v Ženevo ustavil v Beogradu, je pooblastil novinarje, da objavijo, da so vse vesti o mobilizaciji Turčije neresnične.

Skupščina Društva narodov je odobrila z 51 glasovi proti 1 (italijanskemu) poročilo Sveta društva narodov in s tem sankcije proti Italiji. Zastopnika Avstrije in Madjarske sta se glasovanja vzdržala. — Sankcije bodo določale: 1. Vsi tuji krediti Italiji se prepovejo. 2. Uvoz v Italijo se omeji s kontingentiranjem. 3. Uvoz vojne materiala v Italijo je prepovedan. — 4. Uvoz orožja v Abesinijo morajo zopet dovoliti države, ki so ga prepovedale.

Baron Aloisi je na seji skupščine branil italijansko stališče ter navajal, da postopa Društvo narodov neobjektivno, ko sklepa sedaj proti Italiji sankcije, dočim ni teh sklenilo niti ob kitajsko-japonskem konfliktu niti ob vojni med Paragvajem in Bolivijo. Nekateri pričakujejo, da bo sedaj Italija izstopila iz Društva narodov.

Odkrit nastop Avstrije in Madjarske za Italijo in proti Društvu narodov je zelo razsrdil francosko in angleško javnost. — Francoski listi zlasti poudarjajo, da je Avstrija zagrešila grodo nevhvaležnosti, ker je avstrijsko neodvisnost rešilo samo Društvo narodov, ne pa Italija. »Daily Herald« imenuje naravnost Avstrijo in Madjarsko, da sta vojaka Italije.

V imenu držav Male antante je izjavil naš pariški poslanik Purić, da ostajajo države Male antante zveste paktu Zveze narodov in da bodo natančno izvedle vse sklepe Zveze narodov glede sankcij. Podobno izjavo je podal za Balkansko zvezo grški delegat Maksimos. Obe sta bili sprejeti z velikim odobravanjem.

Na abesinskem bojišču je nastal zastoj, ker se je italijanska ofenziva ustavila, abesinska pa se šele pripravlja. Prodiranje Abesincev v Eritrejo pa se nadaljuje. Italijani poročajo, da so zavzeli goro Edagahamus, a priznavajo tudi, da je mesto Aksum še vedno v rokah Abesincev. »Times« pišejo, da italijanska poročila o uspehih italijanske vojske niso prepričevalna.

da Italijani ne morejo prodirati v abesinsko ozemlje in da so dosegli tako majhne uspehe, ko vendar na redno abesinsko vojsko sploh še niso zadeli.

Za posest Adu se je vnela ostra bitka. Abesinska poročila pravijo, da so Abesinci ponoči presenetili Italijane pri Abisu in da se je vnela krvava bitka na nož, v kateri da je padlo okoli 2500 Italijanov. Italijanska poročila pa slikajo položaj pri Adu kot popolnoma trden za Italijo ter dokazujejo to tudi s tem, da je maršal De Bono prišel v Adu in jo zasedel v imenu Italije.

Italijani so začeli obstreljevati abesinsko vojsko na jugu s strupenimi plini. General Nasibu, ki poveljuje v teh krajih abesinski armadi, je z ozirom na te napade s strupenimi plini dejal: »Italijani pravijo, da smo divjaki. Vendar pa mi še nismo uporabili strupenih plinov.«

Med Anglijo in Egiptom je bila sklenjena vojna zveza. Ustanovi se 100 tisoč mož močna egiptska armada, ki bo pod vodstvom angleških oficirjev in podoficirjev. Vsa pristanišča Egipta so angleški mornarici na razpolago. Anglija prevzame skrb za aprovizacijo in opremo armade in bo v ta namen ustanovila v Egiptu tvornice za orožje. Angleži pa so se odrekli predpravic svojih državljanov. Neodvisnost Egipta je s tem povečana.

Na zahtevo generalnega štaba bo francoska vlada mobilizirala dva letnika.

SLOVENIA-TRANSPORT

LJUBLJANA - TELEFON 27-18

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inozemstvo in iz inozemstva — Reekspedicije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inozemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

Denarstvo

Nova ureditev kliringa z Italijo

Finančni minister je na predlog Narodne banke izdal naslednji sklep:

1. Izvozniki blaga iz Jugoslavije v Italijo smejo prodajati, fakturirati in zavarovati valuto izključno samo v dinarjih. Vsako fakturiranje v tuji valuti ali vezanje na drugo valuto je prepovedano.

2. V okviru klirinške pogodbe z Italijo se morejo vršiti delna plačila s pomočjo privatnih kompenzacij po domačih borzah, in sicer na ta način, da morejo izvozniki italijanskega blaga plačati za polovico vrednosti faktur od uvoženega blaga z odkupom terjatev naših izvoznikov v Italijo, ki so plačane po kliringu, toda pod pogojem, da drugo polovico plačajo istočasno v kliring.

3. Pooblašča se Narodna banka, da izda potrebna navodila za izvrševanje transakcij po plačilnem prometu z Italijo.

Na podlagi tega pooblastila je izdala Narodna banka naslednja navodila:

1. Klirinška pogodba o ureditvi plačilnega prometa z Italijo, ki je stopila v veljavo dne 1. novembra 1932, ostane še naprej v veljavi.

2. V okviru te pogodbe se uvede sistem privatnih kompenzacij, da bi se izvoznikom omogočilo, da pridejo čim prej do vnovčenja svojih terjatev s tem, da prodajo svoje terjatve uvoznikom blaga iz Italije.

3. Vsak izvoznik blaga v Italijo dobi protivrednost izvoženega blaga z vplačilom lir na zbiralni račun Narodne banke pri Nacionalnem zavodu za promet s tujino v Rimu. Od položenega zneska izplača Narodna banka po prejemu aviza izvozniku 15 odstotkov v gotovini, za 85 odstotkov pa mu daje klirinški avizo.

4. Klirinški avizo more izvoznik blaga v Italijo zadržati, dokler ne pride njegova terjatev na vrsto za izplačilo, ali pa prodati uvozniku italijanskega blaga po pooblaščenem zavodu na borzi.

5. Uvoznik italijanskega blaga more urediti svoje obveze po dospelih rokih: a) z vplačilom vsega zneska v kliring; b) z vplačilom polovice zneska v kliring, druge polovice pa z nakupom izvoznikovih terjatev po pooblaščenem zavodu na borzi v smislu točke 4. teh navodil. Izvoznike terjatve pa sme odkupiti le, če istočasno položi v kliring polovico zneska.

6. Med izvozniki in uvozniki smejo posredovati samo pooblaščen zavodi.

7. Zasebne kompenzacije v okviru klirinške pogodbe z Italijo so dovoljene le na podlagi klirinških avizov.

Novi valutni in devizni predpisi za tujce in turiste

Finančno ministrstvo je izdalo to pojasnilo:

1. Tujci, tranzitni potniki ali turisti, ki prinesejo v našo državo samo tujo valuto in ki si o tem priskrbe na meji potrdilo carinskih organov, lahko na podlagi tega potrdila vzamejo s seboj ves neporabljeni denar, in sicer v valuti, katero so prinesli s seboj. To pomeni, da lahko vzamejo s seboj preostale dolarje, šilinge ali penge, če so prinesli s seboj dolarje, šilinge ali penge. Upoštevati pa je treba pri tem, da vsota valut, ki jih vzamejo s seboj, ne sme presegati vsote valut, ki so jih prvotno prinesli s seboj. V tem primeru lahko vzame tujec, če je valuto zamenjal za dinarje, največ 200 dinarjev.

2. Ostali denar lahko vzame s seboj na podlagi potrdila carinarnice, da je denar prinesel s seboj iz tujine, v določenem roku, in sicer tranzitni potniki v 30 dneh, turisti in obiskovalci kopališč v 60 dneh po prihodu.

3. Prav tako smejo tujci na podlagi potrdila, da je prinesel s seboj samo dinarje, vzeti s seboj dinarje, ki jih za svojega bivanja ni potreboval. Druge valute pa ne sme vzeti s seboj. Če so tujci prinesli dinarje in valuto, potem lahko vzame s seboj poleg valute tudi dinarje, seve v mejah prinese-

nih vsot posameznih valut ali dinarjev. Tujec lahko na podlagi potrdila o prinešeni valuti, menja valuto pri domači pooblaščen banki ali pa za drugo valuto. V tem primeru mora pooblaščen banka, oziroma menjalnica vpisati tujcu prodano valuto v potni list, nakar bo mogel kupljeno valuto vzeti s seboj. Le v takih primerih ti tujci ne morejo dobiti zdrave valute za slabó.

*

Italijanska vlada je prepovedala brez posebnega dovoljenja finančnega ministra vsak uvoz italijanskih bankovcev iz tujine. Osebe, ki se vračajo v Italijo, smejo imeti s seboj največ 2000 lir. Ta določba velja tudi za tujce.

Italija in sankcije Zveze narodov

Poročali smo že, da ima od vseh velesil Italija najmanj sirovin in da morejo zato zadeti sankcije, ki jih je sklenila skupščina Zveze narodov, Italijo v tej meri, ko niti eno drugo velesilo. Sankcije se sicer ne bodo mogle na vseh poljih izvajati z enako odločnostjo, ker bodo pač nekatere države pomagale Italiji in ji dobavljale sirovine. Zlasti skozi Avstrijo in najbrže tudi Nemčijo bo odprta Italiji pot v svet. Mnogo težje pa bo dobavljala Italija sirovine, ki jih dobiva po morju, ker bo pač mogla angleška mornarica zapreti vsak dovoz teh sirovin v Italijo. Nastaja vprašanje, če morejo gospodarske in finančne sankcije, ki bi se uporabile proti Italiji na podlagi sklepa Zveze narodov, res ohromiti italijanske vojne operacije v Afriki. Odgovor na vprašanje daje pregled sirovin in krajev, iz katerih Italija uvaža te sirovine.

V prvi vrsti je treba tu omeniti kuriva. Italija potrebuje letno okoli 5-25 milijona ton premoga, ki ga je do srede l. 1934. dobavljala večinoma Anglija, v zadnjem času pa Nemčija. Skupno krije Nemčija z Gdan-skom danes že 57% vse italijanske potrebe na premogu. Znatne količine premoga je prejela Italija še iz Poljske. Ker ni Nemčija več članica Zveze narodov, se najbrže ne bo udeležila sankcij in skozi Avstrijo bo mogla dobivati Italija premog iz Nemčije. Isto je glede koksa, ki ga že sedaj dobavlja Nemčija, da krije Italija s temi dobavami polovico svoje potrebe na koksu. Tudi potrebo na lesu bo mogla kriti Italija z dobavami iz srednje Evrope, zlasti iz Avstrije.

Manj ugoden pa je položaj Italije glede zemeljskih olj. Petrolej je dobivala za več ko polovico iz Rumunije in Rusije, za eno tretjino pa iz Iraka. Sirovo olje so večinoma dobavljale iste države, prav tako tudi vse oljate derivate. Tu bi sankcije mogle zadeti Italijo prav občutno.

V prvem tednu oktobra se je povečal dotok zlata v Švico za 3,1, dotok zlatih deviz pa za 1,5 milijona švicarskih frankov.

Zlata podloga Belgije se je povečala od 26. septembra do 3. oktobra za 77 milijonov frankov na 17.171 milijonov.

V Newyork je prišel zastopnik Italije, ki se je začel pogajati z ameriški bankami glede prodaje ameriških vrednostnih papirjev v vrednosti 25 milijonov dolarjev, ki so v posesti Italije.

Svoje zlate zaloge v vrednosti dveh in pol milijard lir je baje italijanska vlada prenesla v Nemčijo, da bi mogla v primeru sankcij kupovati blago v Nemčiji. Vest je precej neverjetna, vendar pa ni bila demantirana.

Tri četrtine vsega kavčuka dobiva Italija iz Britanske Malajske in eno četrtino iz Nizozemske Indije. Sankcije bi ta dovoz čisto ustavile.

Bombaž je dobivala Italija v glavnem iz britanskega ozemlja, iz Egipta in Indije (40% vse svoje potrebe) ter iz Združenih držav Sev. Amerike (50%). Tudi tu bi bile sankcije za Italijo zelo občutne, ne glede na to, da bi bila zelo zadeta tudi italijanska tekstilna industrija. Volno, ki sicer ni tako važna ko bombaž, je dobivala Italija predvsem iz južno-ameriških držav in bi v primeru sankcij bila Italija brez zadostnih množin volne.

Največje težave pa bi mogle sankcije povzročiti Italiji pri nabavah kovin, ki jih vojna industrija ne more pogrešati. Železne rude dobiva Italija iz Brit. Zapadne Afrike in Alžira, precej tudi iz Rusije, ki pa zaradi vedno večjih lastnih potreb že sedaj zmanjšuje svoje dobave.

Baker dobiva Italija skoraj le po morju, in sicer iz USA, belgijskega Konga in britanske Afrike. Ta dovoz bi bil ustavljen.

Nikel prihaja v Italijo iz Amerike in iz Anglije ter britanskih kolonij. Svinec je dobivala Italija preje pretežno iz Španije, cink pa iz britanskih držav.

Že ta kratek pregled dokazuje, da bi moglo spraviti strogo izvajanje sankcij Italijo v največjo zadrego. Poleg tega pa bo morala Italija premagati tudi velike finančne težave, da si bo mogla nabaviti potrebne sirovine. Če se sankcije tudi ne bi izvajale z vso strogostjo, bodo pa prav gotovo zelo podražile vse sirovine, ki bi se pošiljale v Italijo. Ker bo tudi Italiji zaprt vsak mednarodni kredit, bo morala vse sirovine plačevati v gotovini. Italija bo zato morala napraviti skrajne finančne žrtve, da bo zadostila nalogam, ki jih zahteva od nje uspešno nadaljevanje vojne v Afriki.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

- 1030 — Jafa: ponuja se zastopnik za lesne izdelke in gradbeni material;
- 1031 — Solun: ponuja se zastopnik za gradbeni les;
- 1032 — Tel Aviv: ponuja se zastopnik za stavben les;
- 1033 — Jafa: ponuja se zastopnik za stavben les in zaboje.

Deželni pridelki:

- 1034 — Jafa: zastopnik za živila;
- 1035 — Stockholm: konzerve razne povrtnine in paradižnik v konzervah;
- 1036 — Solun: zastopnik za suho povrtnino;
- 1037 — Praga: zastopnik za česenj;
- 1038 — Rim: bel fižol.

Proizvodi sadjarstva:

- 1039 — Stockholm — konzerve raznega sadja, marmelade in suhe češnje;
- 1040 — Passau: vino za izdelavo kisa.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

- 1041 — Bruselj: ribje konzerve in obročki v olju;
- 1042 — St. Gallen: ovčja oprava volna, gosje perje in konjski repi;
- 1043 — Kopenhagen: svinjske ščetine, sirove in nečesljane, kravji in volovski repi;
- 1044 — Rim: goveje konzerve.

Rudarski proizvodi:

- 1045 — Jeruzalem: cement;
- 1046 — Asheville, barit, sirov in v prahu, mavec, lojevce in sirova kreda.

Industrijski izdelki:

- 1047 — Jafa: ponuja se zastopnik za električni material;

- 1048 — Atene: zastopnik za kose in srpe;
- 1049 — Stuttgart: bombažni odpadki;
- 1050 — Jeruzalem: sladkor;
- 1051 — Sarande: droben sladkor, žebli in vrvi.

Razno:

- 1052 — Jafa: razne vrste čepic.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način ambalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Avtobusna podjetja ne plačajo splošnega davka

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal naslednje pojasnilo:

Po določbi opombe 1. iz tarifne postavke 100 taksne tarife zakona o taksah, ki je veljala do 1. aprila 1935, se osebe, ki se bavijo s prevozom potnikov in blaga z avtomobili, ne bodo zadolževale z davkom na poslovni promet. Ker se pod avtomobili razumejo tudi avtobusi, se tudi nanje naša osvoboditev plačevanja davka na poslovni promet, in v zvezi s čl. 8. točke 11 zakona tudi plačevanja splošnega davka na poslovni promet.

Ker je z uredbo z dne 29. marca 1935 št. 23.332/III znova predvideno, da se avtobusi oproščajo plačila splošnega davka na poslovni promet od 1. januarja 1935, iz-

Naš pravi domači izdelek

haja iz tega jasno, da se avtobusna podjetja ne smejo zadolžiti s splošnim davkom na poslovni promet od 1. januarja 1933 dalje in dokler bodo v veljavi preje citirani zakonski predpisi.

Dobave-licitacije

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku dobavo moke za mestno zavetišče v Japljevi ulici. Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti do 19. oktobra pri mestnem social-političnem uradu.

Za dobavo novega motornega kolesa s prikolico razpisuje tehnični razdelek pri sreskem načelstvu v Ljubljani v proračunjenem znesku 32.989 Din III. javno pismono licitacijo na dan 21. oktobra 1935.

Ravnateljstvo mestnega vodovoda v Ljubljani razpisuje dobavo 400 vodomeroev. Ponudbe je poslati v zaprti kuverti do dne 30. oktobra ravnateljstvu mestnega vodovoda, Krekov trg 10, kjer se dobe tudi vse podrobne informacije.

Gradbeni oddelek Dir. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 15. oktobra ponudbe o dobavi orodja, pločevine, medenine, listov za metalne žage, jeklenožičnih krtač, žicovodnih koles, strešne lepenke, vrvi za škripe in smolnatih bakel. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 15. oktobra ponudbe o dobavi barv, lakov in drugega barbarskega materiala.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 17. oktobra ponudbe o dobavi materiala iz fajanse za stranišča, nožev za stružnico, 3000 bukovih pragov, 40.000 strojnih opek in 250 m² jamskega lesa; do 24. oktobra pa o dobavi električnega motorja.

Dne 16. oktobra bo pri Komandi vrbaške divizijske oblasti v Banjaluki javna licitacija za dobavo 42.000 kg svinjske masti.

Dne 16. oktobra bo pri Komandi šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu licitacija za dobavo 113.000 kg fižola, 39.000 kg riža, 49.000 kg zdroba, 40.000 kg ješprenčka in 50.000 kg testenin.

Dne 19. oktobra bo pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustna licitacija za dobavo 100.000 kg fižola, 52.000 kg riža, 30.000 kg ješprenčka, 30.000 kg zdroba, 45.000 kg testenin, 51.000 kg masti, 11.000 kg olja, 80.000 kg krompirja, 85.000 kg zelja, 26.000 kg repe, 21.000 kg čebule, 600 kg paprike, 700 kg kave, 800 kg kavinih konzerv, 700 kg praznega ječmena, 130 kg čaja in 60 kg alkorije.

Dela pri adaptaciji pekarnice v Celju se bodo oddala z ofertno licitacijo dne 18. oktobra pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

2. hidroplanska komanda Divulje sprejema do 21. oktobra ponudbe o dobavi raznega kovinskega materiala (zakovice, vijaki, železo, pločevina, žebli, plinske cevi žica itd.).

Že v 24 urah

barva, plesira in ko-milno snail obleke, blazne itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, tul, munga in lika domače perle

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Solenburova ul. 2. Telefon št. 22-72.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

8

Ženevske menične konvencije

VIII. Intervencija.

32. Čl. 55. (§ 54.). Tu imamo več važnih razlik. Izraženo je, da tudi avalist lahko da naslov za silo, po našem zakonu je to bilo prav dvomljivo. Dvomljivo ostane tudi po EMZ, ali more avalist glavnega zavezanca dati naslov za silo; besedilo se ne protivi, duh zakona pa gotovo; praktično pač ne bo. Važnejše je, da po našem zakonu intervenient lahko sprejme ali plača za čast kateregakoli zavezanca, tudi glavnega; po EMZ bo mogel plačati samo za regresnega zavezanca. Ta določba je logično dosledna, pa prav nepraktična. Namen intervencije je, da skrajša in s tem olajša regres; zato je tem boljše, čim dalje nazaj intervencija seže. Več je za regresne zavezance vredna intervencija v čast trasantu ko v čast remitentu, največ pa v čast glavnemu zavezancu. Toda poslej to ne bo mogoče, »tolajba« je edino ta, da intervencij v naši praksi skoraj ni.

Dočim naš zakon intervenienta samo obvezuje, da honorata brez odloga obvesti o intervenciji, mu EMZ za obvestitev daje prva dva delavnika po dnevu intervencije in mu nalaga odgovornost za škodo, ki bi nastala vsled tega, ker je obvestitev iz nemarnosti opustil ali zamudil, vendar ni odgovoren za škodo, ki bi presežala menično vsoto. Te omejitve odgovornosti pa niti tu niti pri notifikaciji neakceptiranja ali neplačila (čl. 45. —

* Gl. op. 4.

§ 44.) ne bo priznati, ako ne gre za zgolj nemarnost, nego za zlo miselnost; v takem primeru bo treba povrniti vso škodo.

33. Čl. 56. (§ 55.). Tudi tu imamo jako važne, prav temeljne spremembe. Po našem zakonu imetnik menice v nobenem primeru ni zavezan dopustiti sprejema za čast, zato se mu tudi ni treba ozirati niti na naslov za silo. Ako pa dopusti akcept za čast, izgubi regres pred dospelkom zoper vse, ki so mu po menici odgovorni. EMZ se načelno vrača k našemu prejšnjemu (avstrijskemu) meničnemu zakonu. Kadar je na menici označen kdo, ki naj v plačilnem kraju menico za čast sprejme ali plača, imetnik menice ne more vzeti regresa pred dospelkom zoper onega, ki je dal naslov za silo, in njegove naslednike, če prej menice ne predloži naslovljencu v akcept in ne da — če akcepta ne dobi — tega ugotoviti s protestom. Druge, nepozvane, intervencije pri akceptu imetniku ni treba dopuščati. Zakon torej loči pozvano intervencijo od nepozvane. Po pravici: če sem vzel menico, na kateri je naslov za silo, sem videl, da nekdo, namreč oni, ki je naslov dal, dvomi, da bo menica redno sprejeta ali plačana. Tudi sem videl, kdo je pozvan za intervencijo, in lahko sem se prepričal, ali je zanesljiv človek. Če sem vzel tako menico, je pravično, da je ne uveljavljam niti v regresu pred dospelkom, dokler nisem brez uspeha poskusil dobiti akcept za čast. Drugače je, če menica pride v stisko, pa mi akcept za čast ponudi kdorkoli. Ako bi v tem primeru akcept za čast moral pripustiti, bi mi — ker bi vsaj glede honorata in njegovih naslednikov izgubil regres pred dospelkom — plačilo lahko sploh splavalo po vodi, saj bi se po sporazumu z enim ali drugim zavezancem lahko vrnil kdorkoli, tudi povsem ne-

zanesljiv človek. Če torej odklonim nepozvano intervencijo, lahko takoj vzamem regres pred dospelkom zoper vsakega meničnega zavezanca; če odklonim pozvano intervencijo, če se zanj ne zmenim ali če nisem dal s protestom ugotoviti, da sem zaman iskal akcept za čast, pa izgubim regres, toda samo zoper onega, ki je dal naslov za silo in zoper njegove naslednike, ne pa zoper njegove prednike; te lahko primem takoj. Prav tako pa ne izgubim regresa pred dospelkom povsem, kakor po sedanjem zakonu, če pripustim akcept za čast, izgubim ga le zoper honorata in njegove naslednike. EMZ izraža to tako, kakor da velja samo za nepozvan akcept za čast, toda ni razloga za razlikovanje, že celo ne, ker mi zakon regres zoper honoratove prednike pušča celo, če sem zanemaril pozvano intervencijo. Pravilnost te trditve sledi tudi iz čl. 58. (§ 57.), odst. 2.

34. Čl. 58. (§ 57.). EMZ dodaje v 2. odstavku, da treba plačniku razen menice in protesta, če je bil potreben, izročiti tudi še (povratni) račun (o regresni vsoti) s potrdilom plačila. Tako treba razumeti že sedanjí zakon, dasi o tem molči, ker se pobotnica v tem primeru ne zapíše na menico, ki naj služi za daljnji regres.

35. Čl. 59. (§ 58.) in čl. 61. (§ 60.). V § 58. (= čl. 59., odst. 1. in 3.) samo redakcijske spremembe; § 60., odst. 1., je prenesen v čl. 59. kot 2. odstavek, izpuščena pa je določba, da plačnik za čast ni dolžan plačati provizije po § 47., t. 4. To je dosledno, ker čl. 48. o proviziji ne govori. Če naš novi menični zakon obdrži provizijo — kar sme, kakor sem že omenil — se bo moral odločiti, ali naj plačnik za čast, kakor sedaj, ne bo zavezan plačati provizijo, ali naj bo. Čl. 61. je enak 2. odstavku § 60.

(Se nadaljuje.)

Črna kronika

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkursa za čas od 21.—30. septembra.

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Steiner Natan, lastnik »Venere«, Virovitica;
Donavska banovina: Ditrich Friderik, trgovec, Novi Sad.
Vardarska banovina: Čemerikić Sima, bivši trg., Prizren.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Donavska banovina: Klajić Jovan i Berta, roj. Dokler, Petrovgrad.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU:

Primorska banovina: Torre Petar, drogerist v Šibeniku, sedaj v Krašiću.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Primorska banovina: Begić Joze, trgovec, Bročanač.
Donavska banovina: Drenić Braća, železninar, Kovin; Guču Ilija, Deliblato.
Moravska banovina: Gozobić Jovan, trg., Salaš; Mandić Dragoljub, trg., Negotin.
Vardarska banovina: Duracović Nikola, Bitolj.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU:

Vrbaska banovina: Hajdić Krešimir, Bos. Kostajnica.
Primorska banovina: Bošnić Ibrahim, Mostar; Protić Majla, Ljubuški.
Donavska banovina: Stajner Aladar, trgovec, Vršac.
Beograd, Zemun, Pančevo: Lemert Hacı Peter, klepar, Beograd.
Primorska banovina: Petrović Pavao, Klobuk.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpuštili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke v tajništvu društva.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudniške vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte ceniki!

Zunanja trgovina

Nove turške uvozne določbe

Nove turške uvozne določbe so bile uveljavljene s posebno uredbo, ki ima 9 mesečno veljavnost. V glavnem so ostala stara določila neizpremenjena. Novo je, da je dovoljen prost uvoz blaga, ki ga Turčija potrebuje, a sama ne izdeluje. Uvoznik pa mora imeti za uvoz tega blaga posebno dovoljenje narodno-gospodarskega ministarstva. Finančni minister se pooblašča, da od časa do časa dovoljuje devize za plačilo tega blaga. Število predmetov, katerih uvoz je dovoljen v določenih kontingentih, je bilo bistveno omejeno. Tako zlasti uvoz vseh bombažnih izdelkov.

* Nemčija je povišala bolgarski uvozni kontingent za grozdje od 100 na 163 vagonov. Kakor znano, je uvoz jugoslovanskega grozdja prepovedala.

Nemčija je prepovedala uvoz jugoslovanskega deteljinega semena.

Italijanska vojaška uprava je odredila, da se smejo v bodoče izdelovati obleke za pripadnike vojske samo še iz umetne volne in umetne svile.

»Ameriška banka za izvoz in uvoz« je objavila, da ne bo dajala kredita nobeni tvrdki, ki bi izvažala ali uvažala iz Italije blago.

Avstrijske trgovine s čevlji so se dogovorile glede cen v podrobni prodaji in je večina trgovin te cene že sprejela. S tem se bo nehala nelojalna konkurenca med temi trgovinami.

Italija je letos pridelala 77 milijonov stotov pšenice, kar je sicer za 21,6% več kot lani, a manj kot leta 1933, ko je pridelala 81 milijonov stotov pšenice.

Bilanca Alpine-montanske družbe je za leto 1934. bolj ugodna, kakor je bila za prejšnje leto, vseeno pa tudi sedaj ne bo družba izplačala nobene dividende.

Cene bakra je češkoslovaška industrija povišala od 8'25 na 8'55 Kč loco tvornica brez prometnega davka. Povišanje utemeljujejo tvornice z dvigom cen za sirovi baker.

Doma in po svetu

Na kolodvoru v Zagrebu je bila slovesno odkrita spominska plošča blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Udeležba zagrebskega prebivalstva pri odkritju plošče je bila velikanska.

Spominske znamke na 9. oktober je izdala naša poštna uprava. Nerazumljivo je, da ni poštna uprava izdala lepših znamk, ko so ji vendar bili predloženi res lepi osnutki. Pa je kakor zakleto, da se pri nas tudi najbolj enostavne stvari ne morejo izvesti pravilno.

Dr. Matek je izjavil, da ne bo ostalo le pri dosedanjih razgovorih voditeljev Združenje opozicije, temveč da se bodo ti nadaljevali, ker so dokazali, da je opozicija na dobri poti.

Začela so se vsa pripravljala dela, da

postane mariborski kolodvor obmejni kolodvor, v katerem se bo izvrševala tako avstrijska kot jugoslovanska carinska in policijska služba. Avstrijski obmejni uradi se preselijo v Maribor, kakor hitro bodo pripravljena stanovanja za avstrijske uradnike in nameščenice.

Mariborska občina je investirala v stanovanjske hiše 35.892.000 Din. Na anuitetah je plačala dosedaj občina 11.270.000 dinarjev. Skupno ima občina 364 najemnikov, ki plačajo 1.386.130 Din najemnine. Zaostanki na najemninah so znatni.

Za župana v Sušaku je bil imenovan Djuro Ružić, ki je bil vedno vnet zagovornik gospodarskega sodelovanja s Slovenijo.

Za nadzornika srednjih šol Dravske banovine je imenovan prof. I. Dolenc, doslej prof. v Mostarju. Za ravnatelja II. drž. gimnazije v Ljubljani pa Bogomil Remec, ki je že bil ravnatelj na tem zavodu, a kesneje premeščen v Kruševac.

Zaradi nesreče v rudniku v Ravni Reki sta izgubila življenje dva rudarja. Znova kliče: Kdaj bo že enkrat konec teh večnih nesreč! Kdaj bo že enkrat napravila inspekcija dela red v rudnikih na jugu in vzhodu!

Gibanje pekov v Šibeniku še vedno traja ter se jim nameravajo iz solidarnosti pridružiti še drugi obrtniki.

Na zagrebskem trgu so se živila podražila. Zelje se je podražilo za en dinar pri kilogramu, jajca se prodajajo po dinarju. Tudi perutnina se je podražila. Piščanci, ki so se prodajali še pred dnevi po 10 do 12 Din par, so sedaj po 20 Din. Na tedenskem sejmu so se podražili špeharji za pol dinarja pri kilogramu žive teže.

Meissenski škof Peter Legge je bil aretiran, ker da je zagrešil zločin tihotapstva z valutami.

Federacija francoskih rezervnih oficirjev republikancev je čestitala Abesincem k njih hrabrosti.

Cenzura je bila uvedena v Abesiniji, ki je torej s tem že na poti, da postane civilizirana država, kajti eden bistvenih znakov vsake civilizirane države je, da čuva

nad pisavo listov

Škoda le, da je tako velik del Abesincev nepismen, da ne more niti

Po vseh večjih italijanskih mestih so bile velike demonstracije proti Društvu narodov, ker je to sklenilo sankcije proti Italiji.

Vojna v Afriki bo trajala zelo dolgo. Šef italijanske propagande Alfieri je izjavil, da se bo vojna šele začela in da zato ne sme nihče delati krivih sklepov, ker še ni bilo nobene velike bitke.

Pri klajpedskih volitvah so dobili Nemci 24 mandatov, litvanske stranke pa samo 5.

Japonska ne bo sicer oficialno sodelovala pri sankcijah Društva narodov, vendar pa bo prepovedala vsak izvoz orožja in vojnega materiala v Italijo in italijanska pristanišča.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 13. okt. 7.30: Kmetijska ura: Vzreja telet (Ing. Wenko Boris). — 8.00: Čas, novice. — 8.15: Narodne pesmi poje Akademski pevski kvintet. — 9.00: Versko predavanje (p. dr. Guido Rant). — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 10.00: Iz naših logov in gajev: 1.) Radijski orkester. — 2.) Plošče. — 11.40: Gašperčkovovo zdravilo, lutkovna igrice (skupina ge. Danilove). — 12.00: Čas, obvestila. — 12.15: Koncert radijskega orkestra. — 15.00: Plošče. — 16.00: Gospodinjski nasveti (Anica Lazarjeva). — 16.15: Smola v letovišču (člani radijske dramske družine). — 17.00: Ura češke glasbe, izvaja godba Sokola I. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Čas, vreme, poročila. — 20.15: Vijolinski koncert Karla Sancina. — 22.00: Poročila, čas, vreme. — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 14. okt. 12.00: Baletna godba na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.15: Razni pevski zbori na ploščah. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravna ura: O zlati žili (hemeroidih), dr. Ferenčak. — 18.20: Plošče. — 18.40: O novoodkritih freskah v Crngrobu (dr. Fr. Stele). — 19.00: Čas, vreme, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Radijski orkester. 21.00: Večer avstrijske sodobne glasbe, poje Vekoslav Janko, pri klavirju dr. Danilo Švara. — 22.00: Čas, poročila. — 22.15: Kmečki trio (gg. Gregorc, Stanko, Nachförg).

Torek, dne 15. okt. 11.00: Šolska ura: Trgatev (Miro Kugler). — 12.00: Tamburaši in citraši na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Radijski jazz. — 18.40: Vzgojna vrednost umetnosti (dr. St. Gogala). — 19.00: Čas, vreme. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos opere iz Zagreba.

Štev. 10.340/II.

Nabava

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 16. oktobra 1935 nabavo 10.000 kg ovsa I. a. Pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 7. oktobra 1935.

KUVERTA
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 57

TVORNIKA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA